

Toelichting Brede Basismonitor 2023

Brede Basismonitor 2023

De Brede Basismonitor geeft weer hoe in de provincie Noord-Holland de welvaart zich in de brede zin van het woord (economisch, ecologisch en sociaal-maatschappelijk) ontwikkelt. Het gaat hierbij dus naast materiële welvaart (economie) ook over zaken als welzijn, gezondheid, werk, bereikbaarheid, ruimte, wonen, samenleving, natuur, milieu en klimaat. De brede welvaartbenadering van deze monitor past bij de provinciale ambitie om in de toekomst de balans tussen economische groei en leefbaarheid te versterken.

Met de Brede Basismonitor Noord-Holland volgen we op een overzichtelijke en systematische manier de belangrijke trends in Noord-Holland. Hiermee wordt de provinciale organisatie en PS/GS van feitelijke en datagedreven informatie voorzien. De Brede Basismonitor heeft daarbij een signalerende en een agenderende functie om integraal de grotere beleidsvraagstukken van de provincie te bespreken. Ook dit jaar hebben we voor de monitor samengewerkt met ABF Research en het onderzoeksbureau PON & Telos. ABF Research verzorgt de visuele weergave van de monitor en het databeheer. PON & Telos heeft voor een aantal indicatoren bij de thema's Milieu en Klimaat de data geleverd en de toelichting geschreven.

Aanleiding voor de ontwikkeling van deze monitor waren meerdere trendmonitoringvragen vanuit het provinciaal bestuur en vanuit de politiek. Deze vragen vertoonden veel onderlinge samenhang. In de Brede Basismonitor zijn deze trendmonitoringvragen daarom samengevoegd tot één samenhangend geheel.

Deze notitie bevat een toelichting op de derde versie van de Brede Basis monitor Noord-Holland. De volgende onderwerpen komen aan bod:

1. Opzet en gebruik van de Brede Basismonitor
2. Belangrijkste trends in de provincie Noord-Holland
3. Koppeling tussen de begroting en de Brede Basismonitor
4. Beschrijving en ontwikkeling indicatoren
5. Samenhang met landelijke monitoring van brede welvaart

De Brede Basismonitor Noord-Holland is hier te bekijken:

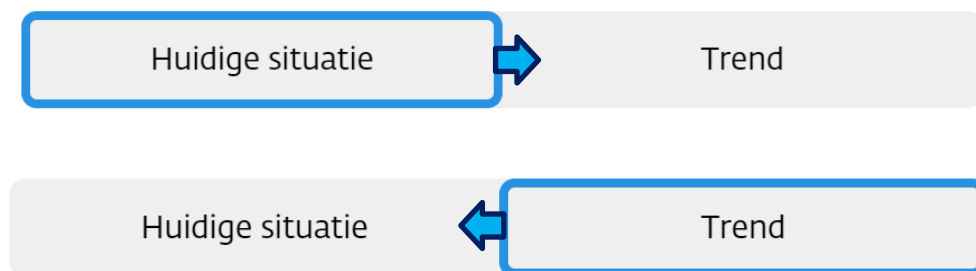
<https://cijfers.noord-holland.nl/content/bredebasismonitor>

1: Opzet en gebruik van de Brede Basismonitor

De openingspagina van de Brede Basismonitor bestaat uit twee profieltaarten (te selecteren via de grijze knop met blauwe rand):

- De **Huidige situatie** o.b.v. de meest actuele gegevens;
- De **Trend** (Ontwikkeling in de tijd) t.o.v. vijf jaar geleden.

Om te wisselen tussen de twee profieltaarten, druk op de grijze knop met blauwe rand.

Profieltaart Huidige situatie 2023

Profieltaart Trend 2023:

Indeling van de monitor

De monitor omvat tien thema's onderverdeeld in 67 indicatoren, weergegeven in de bovenstaande profielkaart. Elk thema is afgebeeld als een grote taartpunt. De bijbehorende indicatoren zijn weergegeven als blokjes in de buitenste cirkel. U ziet de naam van een indicator wanneer uw muiscursor op een blokje staat. Als u klikt op een indicator gaat u naar de bijbehorende indicatorpagina.

Via de themaboom kunt u navigeren tussen de verschillende indicatorpagina's

Home

▼ Welzijn

- Tevredenheid met het leven
- Tevredenheid met vrije tijd**
- Afstand tot openbaar groen
- Afstand tot sportterrein
- Afstand tot basisschool
- Afstand tot bibliotheek

▼ Economie

- Bruto regionaal product
- Vertrouwen in de economie
- Besteedbaar inkomen
- Vermogen van huishoudens
- Schuld per huishouden
- Innovatiekracht
- Circulaire economie

▷ Gezondheid

▷ Werk

▷ Bereikbaarheid

▷ Ruimte en wonen

▷ Samenleving

▷ Natuur

▷ Milieu

▷ Klimaat

Via **Home** keert u terug op de startpagina met de twee profielkaarten

▷ Druk op het **driehoekje** om het desbetreffende thema open te klappen

Indicatorpagina's

De indicatorpagina's zijn dit jaar opgefrist en de gegevens voor regio's en gemeenten zijn beter vindbaar gemaakt. De meeste pagina's zijn opgebouwd volgens een standaardmethodiek:

Werkloosheid
🔍 📄

In 2022 lag het werkloosheidspercentage in Noord-Holland op 3,8 procent. Dit ligt iets boven het Nederlandse gemiddelde van 3,5 procent. Het werkloosheidspercentage in Noord-Holland daalde wel ten opzichte van de 4,8 procent in 2021. Met uitzondering van een opleving in het coronajaar 2020 daalt het werkloosheidspercentage sinds 2013 structureel in zowel Noord-Holland als Nederland.

De provincies Groningen en Zuid-Holland hadden in 2022 een iets hoger werkloosheidspercentage dan Noord-Holland. De werkloosheid was het laagst in Zeeland met 2,9 procent.

Werkloosheidspercentage

CBS | 2013 - 2022

Werkloosheidspercentage
Provincies in Nederland, %

CBS | 2022

Regio's & Gemeenten

Het werkloosheidspercentage in de regio Amsterdam was in 2022 het hoogst van de provincie met 4,8 procent. In de regio Alkmaar lag dit percentage met 3 procent het laagst.

In de gemeente Amsterdam daalde het werkloosheidspercentage van 6,6 procent in 2021, naar 4,8 procent in 2022. Deze afname is met 27 procent het sterkst van alle Noord-Hollandse gemeenten. Dit komt mogelijk door het herstel van de grote horeca, toerisme en creatieve sectoren na de COVID-crisis, in dit deel van Noord-Holland. Bovendien kent Amsterdam relatief veel ZZP'ers, die gevoeliger zijn voor economische schommelingen.

De op één na snelste daling vond met 26 procent plaats in Haarlemmermeer. Hier daalde het werkloosheidspercentage van 4,7 procent in 2021 naar 3,5 procent in 2022. Dit kwam mogelijk door het gedeeltelijke herstel van de luchtvaartsector na de COVID-crisis. In de gemeente Koggenland was het werkloosheidspercentage in 2022 het laagst met 2,6 procent.

Werkloosheidspercentage
Regio's Noord-Holland (NH), %

CBS | 2022

Werkloosheidspercentage
Gemeenten (NH), %

CBS | 2022

Werkloosheidspercentage: definitie

De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking. Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking). De gegevens worden meestal gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar.

Normering

De normering om de mate van doelbereik van de indicator werkloosheid te bepalen is gebaseerd op het landelijk gemiddelde (recente jaren in ogenschouw nemend) omdat een provinciaal, nationaal of Europees doel voor deze indicator ontbreekt.

Naam van de indicatorpagina

Toelichting en duiding van de indicator op nationaal en provincieniveau

Grafieken en/of kaarten met de ontwikkeling in Noord-Holland t.o.v. Nederland en in andere provincies. Sommige indicatorpagina's bevatten aanvullende grafieken met aanvullende relevante ontwikkelingen of sub-indicatoren.

Toelichting en duiding van de indicator op regio- en gemeenteniveau (indien data beschikbaar)

Grafieken en/of kaarten met ontwikkeling in regio's en gemeenten ((indien data beschikbaar)

Toelichting op de gebruikte definities en normering

Links naar de begroting, provinciale website (blauw) en dashboards/ kaartviewers (geel)

🔍 [Bekijk onderdeel begroting](#)

📄 [Lees meer over Arbeidsmarkt & Onderwijs](#)

📄 [Ontdek meer op Noord-HollandInZicht](#)

Links onderaan de indicatorpagina's

De Brede Basismonitor bevat maar een fractie van de data en informatie die bij de provincie beschikbaar is en fungeert mede als toegangsportaal tot het provinciaal beleid. Onderaan de indicatorpagina's is een aantal links beschikbaar waar meer informatie is te vinden over de betreffende indicatorpagina zoals: beleidsdocumenten, onderzoeksrapporten, relevante links, kaartviewers en dashboards:

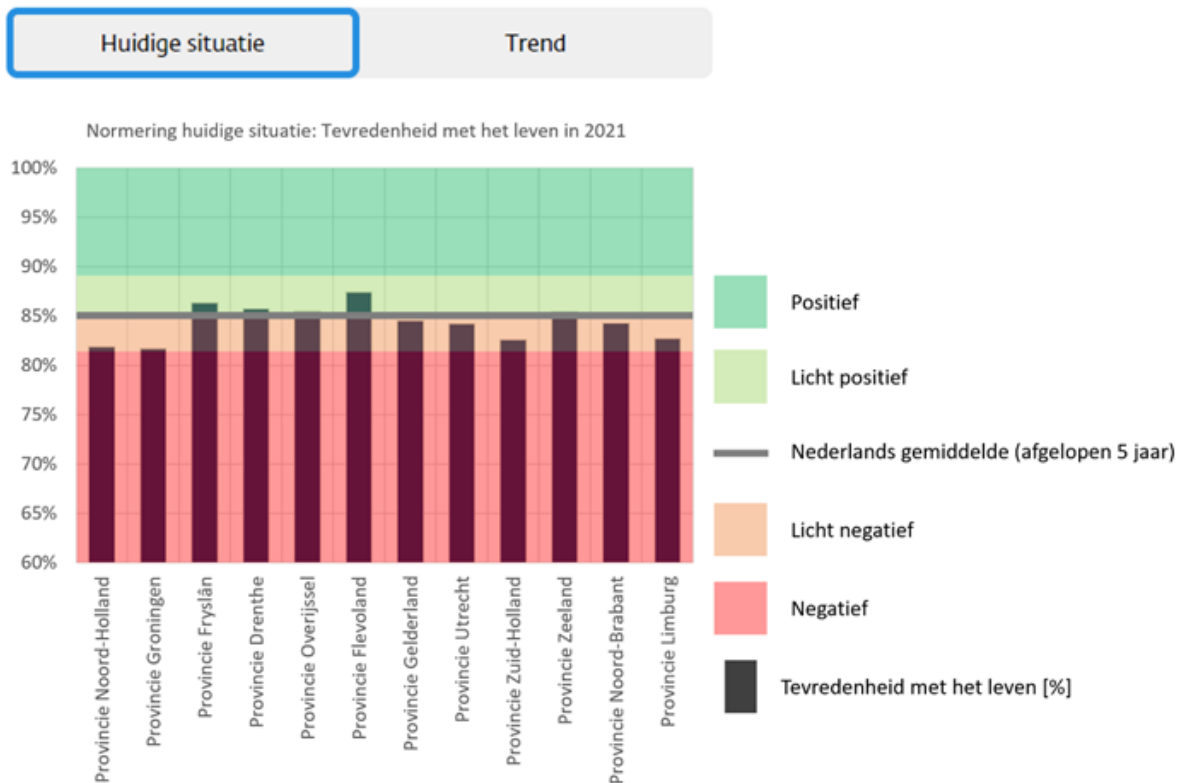
- De eerste blauwe knop linkt door naar de plek in de begroting waar de indicatorpagina aan is gekoppeld;
- De tweede blauwe knop linkt door naar de provinciale website;
- De gele knoppen linken door naar provinciale kaartviewers en dashboards.

Normering

Iedere indicatorpagina bevat een normering voor de **Huidige situatie** en de **Trend** (ontwikkeling de tijd). Bij indicatoren waarbij de provincie een concreet doel heeft gesteld, zoals de realisatie van NNN, vormt dit de basis voor de normering. Als de provincie inzet op een norm of grenswaarde (zoals de WHO-advieswaarde voor luchtkwaliteit of de Europese Kaderrichtlijn Water) vormt dit de normering. De taartpunt in de staat van Noord-Holland kleurt donkergroen als het doel bereikt is of wordt voldaan aan de norm. Voor een deel van de indicatoren is de normering gebaseerd op het landelijk gemiddelde omdat beleidsdoel, norm of grenswaarde ontbreekt. De taartpunt in de staat van Noord-Holland kleurt dan positief als Noord-Holland beter scoort dan het vijfjaars Nederlands gemiddelde. De grens tussen positief en licht positief is bepaald op basis van de score van Noord-Holland t.o.v. de andere provincies. Meestal is hiervoor twee keer de standaarddeviatie aangehouden. Aangezien de verschillen tussen provincies meestal beperkt zijn, leidt dit niet vaak tot de score positief (donkergroen) of negatief (rood). Noord-Holland moet het dan beduidend slechter of beter doen dan andere provincies.

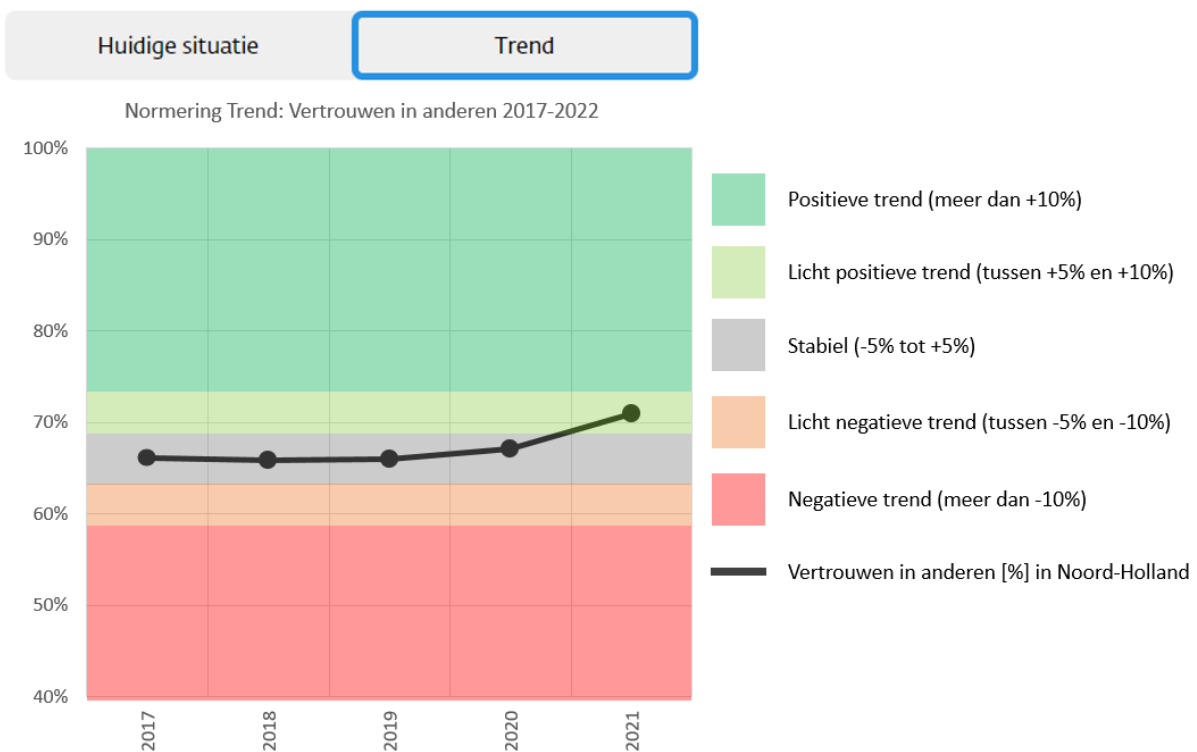
Voorbeeld normering Huidige situatie

Hieronder ziet u een voorbeeld voor de indicator Tevredenheid met het leven. De score van Noord-Holland in 2021 was 81,9% in 2021. Het Nederlands gemiddelde in de afgelopen vijf jaar is 85,4%. Twee keer de standaarddeviatie van alle provinciescores de laatste vijfjaar is 3,7%. De grenzen voor licht positief/negatief komen daarmee uit op 81,7% en 89,1%. De score van Noord-Holland ligt net boven 81,7%. De kleur in 2021 komt daarmee uit op oranje.

Voorbeeld normering Trend

De ontwikkeling in de laatste vijf jaar bepaalt de score voor de Trend. Ligt de daling of stijging tussen de min vijf procent en plus vijf procent is de trend stabiel. Bij vijf tot tien procent omhoog of omlaag is de trend licht positief/negatief. Meer dan tien procent daling of stijging geeft een negatieve of positieve score. Hieronder ziet u een voorbeeld voor de indicator Vertrouwen in anderen. De score van Noord-Holland lag in 2017 op 66,1%. In 2021 is dit 71,0%. Dit is een ontwikkeling van plus 7,4%. Dit ligt tussen de plus vijf procent en plus tien procent, de trendscore wordt daarmee licht positief.

2: Belangrijkste ontwikkelingen in de provincie Noord-Holland

In de Brede Basismonitor 2023 is de huidige situatie in Noord-Holland bij de meeste thema's (licht) positief. Zo zijn de inwoners van Noord-Holland over het algemeen gezond, veel aan het werk, hebben ze veel vertrouwen in elkaar en is de afstand tot voorzieningen gering. Daarnaast heeft Noord-Holland zowel absoluut als relatief de grootste economie van alle provincies. Het beeld bij milieu is wisselend. Een aantal indicatoren is (licht) positief en veel milieutrends bewegen zich in de gewenste richting. Bij andere milieu-indicatoren scoort Noord-Holland lager dan andere provincies. Aandachtspunten met een (licht) negatieve score zijn: klimaat, natuur, circulaire economie, oppervlaktewater, verkeersveiligheid en de woningmarkt.

Op het gebied van welzijn is de nabijheid van voorzieningen in het grootste deel van Noord-Holland relatief goed in vergelijking met andere provincies. Inwoners wonen steeds dichter bij openbaar groen. Daarentegen is de gemiddelde afstand tot sportterreinen en bibliotheken enigszins toegenomen. De tevredenheid met het leven en vrije tijd ligt in Noord-Holland het laatste decennium onder het landelijk gemiddelde.

Vergeleken met andere provincies zijn Noord-Hollanders relatief gezond. Bij alle indicatoren scoort Noord-Holland beter dan de meeste provincies. Ook is de trend bij alle indicatoren stabiel of licht positief. Bij het thema samenleving valt op dat het vertrouwen in anderen en instituties relatief hoog is. Ook blijft de opkomst bij verkiezingen stabiel. De sociale cohesie, vrijwilligerswerk en sociale contacten blijven in Noord-Holland achter bij andere provincies.

Op economisch vlak heeft Noord-Holland zowel absoluut als per inwoner het hoogste bruto regionaal product (de omvang van de Noord-Hollandse economie in euro's) van alle provincies. Ook het besteedbare inkomen per inwoner is hoog in vergelijking met veel andere provincies. Het vermogen van huishoudens is juist relatief laag en inwoners hebben relatief veel schuld. Dit hangt mogelijk samen met de hoge huizenprijzen en de relatief jonge bevolking in Noord-Holland. Het vertrouwen in de economie bij consumenten is sterk afgenomen en was eind 2022 fors negatief. Ondernemers zijn aanmerkelijk positiever. In Noord-Holland worden in absolute zin veel uitgaven gedaan aan innovatie en de trend is positief. Uitgedrukt in het percentage van het bruto regionaal product scoort Noord-Holland licht negatief op innovatiekracht. De dienstensector is relatief groot in Noord-Holland. Binnen deze sector is minder innovatie in vergelijking met bijvoorbeeld de hoogwaardige industrie. De indicator voor circulaire economie scoort negatief omdat het grondstoffengebruik toeneemt, terwijl het beleidsdoel inzet op een halvering in 2030 en een volledig circulaire economie in 2050.

Het beeld bij het thema werk is overwegend positief: alle trends zijn stabiel of bewegen in de gewenste richting. Veel mensen hebben een baan, de werkgelegenheid is hoog en

de werkloosheid laag. Noord-Holland kent een krappe arbeidsmarkt en relatief meer voortijdig schoolverlaters dan andere provincies.

Voor bereikbaarheid is het beeld gemengd. Het gebruik van het openbaar vervoer ligt in Noord-Holland consequent hoger dan in andere provincies en het Nederlands gemiddelde. Dit komt door de hoge stedelijkheid en de relatief jonge bevolking. Tijdens de coronacrisis is het gebruik van ov sterk gedaald, wat leidt tot een negatieve trend. De klantwaardering voor het busvervoer is in Noord-Holland structureel het hoogst van alle provincies. De actieve mobiliteit nam toe van 2019 tot 2021, waarbij het aandeel fietsen afnam en het aandeel lopen steeg. Deze ontwikkeling blijft wel achter bij het beleidsdoel, waardoor de score licht negatief is. De tevredenheid met reistijd naar het werk is licht positief. De doorstroming op provinciale wegen is in 2022 verslechterd ten opzichte van 2021 en de verkeersintensiteit nam toe. De score voor verkeersveiligheid is negatief. Bij de indicatoren voor internationale bereikbaarheid nam na de coronacrisis de overslag – het lossen, (be)laden, overladen of (over)hevelen van goederen of materialen – in het Noordzeekanaalgebied weer toe, evenals het vliegverkeer op Schiphol.

Het beeld voor bedrijventerreinen, kantorenlocaties en detailhandel bij het thema ruimte en wonen is positief. De leegstand is laag en de laatste jaren gedaald. Voor wonen is het beeld overwegend negatief: het woningtekort is groot, de woningprijzen zijn hoog en de woontevredenheid blijft achter. Positief is dat het aantal woningbouwplannen ruim voldoende is om de woningbouwopgave te kunnen halen. Voldoende plannen is geen garantie dat woningbouwopgave ook gehaald wordt. Noord-Holland kent in vergelijking met andere provincies relatief veel bebouwd terrein. Dit is ten opzichte van de vorige meting verder toegenomen. Het beeld voor provinciale rijksmonument is positief, het aantal monumenten met een onderhoudsstaat 'slecht' of 'matig' is de laatste jaren gedaald.

De scores voor natuur zijn negatief. De biodiversiteit daalt en Noord-Holland heeft relatief weinig natuurgebied en groenblauwe ruimte per inwoner. Tot 2023 is in provincie Noord-Holland ruim 52 duizend hectare Natuurnetwerk Nederland (NNN) ingericht. Hiermee ligt het percentage ingerichte natuur op 92 procent van de totale doelstelling voor 2027.

De indicatoren bij milieu tonen een gemengd beeld. Bij de indicatoren externe veiligheid, geluidsbelasting en lichtbelasting scoort Noord-Holland onder het Nederlands gemiddelde en externe veiligheid vertoont een negatieve trend. De indicator luchtkwaliteit scoort in de huidige situatie licht positief; bovendien is de luchtkwaliteit de afgelopen jaren verbeterd. Bij water scoren zwemwater en grondwater (licht) positief. De kwaliteit van het oppervlaktewater is negatief, omdat de waterlichamen nog niet voldoen aan de kwaliteitsnormen uit de Kaderrichtlijn Water voor 2027. Bodemsanering scoort positief. Noord-Holland heeft momenteel geen spoedlocaties waar de risico's niet

beheerst zijn. Vergeleken met andere provincies zijn de ammoniakemissie en de uitscheiding van fosfaat in Noord-Holland relatief laag. De scores voor stikstof en fosfaat zijn daardoor (licht) positief.

Omdat de beleidsdoelen voor energieverbruik, hernieuwbare energie en CO₂-uitstoot nog niet worden gehaald, scoren deze indicatoren bij klimaat (licht) negatief. Hernieuwbare energie en de CO₂-uitstoot vertonen wel een positieve trend. Noord-Holland is relatief kwetsbaar voor hittestress, overstromingen en bodemdaling. Op de indicator wateroverlast scoort Noord-Holland relatief beter dan veel andere provincies.

3: Koppeling tussen de begroting en de Brede Basismonitor

In 2021 is op verzoek van PS een traject doorlopen om de informatie- en sturingswaarde van begrotingsindicatoren te verbeteren. Dit traject heeft geresulteerd in een nieuwe set indicatoren die is opgenomen in de begroting. De trendindicatoren in de Brede Basismonitor zijn niet direct te koppelen aan prestaties of inzet van de provincie. De Brede Basismonitor kan niet gebruikt worden ter verantwoording voor het gevoerde beleid en doet geen uitspraak over de effectiviteit, efficiency of legitimiteit van het beleid. De maatschappelijke en beleidsopgaven zijn namelijk complex en kennen meerdere betrokken actoren en autonome trends. Daardoor is het directe effect van provinciaal beleid op de waargenomen trends in de Brede Basismonitor niet causaal aan te tonen.

De Brede Basismonitor geeft een integraal overzicht van de belangrijkste trends voor de provincie. Daarmee kan de monitor wel aanleiding geven tot verdiepend onderzoek, evaluaties of het maken van nieuw beleid. Een aantal indicatoren uit de Brede Basismonitor is niet direct te koppelen aan de begroting, met name omdat het brede ontwikkelingen zijn die niet specifiek raken aan een begrotingsprogramma. Deze zijn wel opgenomen in de Brede Basismonitor omdat ze relevante trends weergegeven en inzicht geven in de welvaart en welzijn in Noord-Holland.

4: Beschrijving en ontwikkeling indicatoren

De Brede Basismonitor bestaat uit 10 thema's en een set van indicatoren die enerzijds volledig, maar ook overzichtelijk moet zijn. Op dit moment bestaat de monitor uit 67 indicatoren. Een aanzienlijk deel van de indicatoren komt uit de Regionale Monitor Brede Welvaart van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (zie paragraaf 5). Daarnaast bevat de monitor de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Verder is de opbrengst uit het traject verbetering indicatoren begroting opgenomen (zie paragraaf 3) en een aantal indicatoren uit provinciale monitors, waaronder de indicatoren uit de milieueffectrapportage (MER) van de provinciale omgevingsvisie.

De Brede Basismonitor is een groeimodel. Steeds meer en betere data komen beschikbaar. Daarom passen we de monitor jaarlijks aan o.b.v. de beschikbaarheid van data en de opgaven van de provincie. Aan de andere kant is het belangrijk voor het overzicht en inzicht dat niet te veel indicatoren in de monitor worden opgenomen.

Uitgangspunten bij de selectie van indicatoren zijn dat de indicatoren gaan over wat zich afspeelt in de provincie als gebied. Waar mogelijk volgen we landelijke monitors en komt de data zoveel mogelijk van openbare bronnen. Daarnaast moet de data van een hoge kwaliteit, valide en betrouwbaar zijn. De indicatoren worden meerjarig verzameld, en we kijken bij voorkeur tenminste vijf jaar terug. Tot slot zijn de indicatoren bij voorkeur zowel op provinciaal als landelijk niveau beschikbaar (en vergelijkbaar) en het liefst ook beschikbaar voor de regio's en gemeenten.

Verkenning naar nieuwe indicatoren

In de toelichting van vorig jaar bij de Brede Basismonitor was opgenomen dat voor een aantal onderwerpen verkend zou worden of het mogelijk is een nieuwe indicator op te nemen of te ontwikkelen. Gezien de omvang van het doorontwikkelen van indicatorensets voor de thema's klimaatadaptatie, natuur en gezondheid zijn deze als aparte projecten opgepakt. Een indicator voor de kwaliteit van het Natuur Netwerk Nederland vereist meer vooronderzoek om hier een goede indicator voor te ontwikkelen. Gezien de omvang van een dergelijk traject is besloten dit, los van de Brede Basismonitor, als apart project voort te zetten. Ook de uitwerking van de effecten van beleid op gezondheid vereist meer vooronderzoek waardoor het als losstaand project wordt opgepakt. In de huidige indicatorensets voor luchtkwaliteit wordt de link met gezondheid gelegd door ook te normeren aan de WHO-advieswaarden van 2021. Voor vervoersarmoede is nog geen landelijke indicator beschikbaar. Voor het thema klimaatadaptatie zijn dit jaar in een apart traject signaalkaarten ontwikkeld. Deze worden nog doorontwikkeld en zijn nog niet openbaar. Zodra deze openbaar zijn kan vanuit de Brede Basismonitor worden doorgelinkt naar de signaalkaarten.

Naar aanleiding van een aangenomen motie van de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie omtrent het stimuleren van een betekenis-economie in de provincie Noord-Holland, is een verkenning uitgevoerd naar het aantal sociale - en maatschappelijk verantwoorde ondernemers als nieuwe indicator voor de derde versie van de Brede Basismonitor. Uit de verkenning blijkt dat onvoldoende data beschikbaar zijn om deze indicator op te nemen in de Brede Basismonitor. Het ontbreekt aan een centrale instantie die deze aantallen bijhoudt. De laatste schatting over het aantal sociale ondernemingen werd over de periode van 2011-2016 op landelijk niveau uitgevoerd.

Nieuwe indicatoren Brede Basismonitor 2023

Voor een aantal onderwerpen zijn nieuwe indicatoren ontwikkeld. Nieuw in de 2023 versie van de Brede Basismonitor zijn indicatoren voor: Circulaire economie, Innovatiekracht en Spanning op de arbeidsmarkt. Deze zijn hieronder toegelicht.

Circulaire economie

Vanuit de wens van de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland, is in de 2023 versie circulaire economie opgenomen als nieuwe indicator. De indicator bestaat uit twee indicatoren: direct material input (DMI) en direct material input (DMI) – abiotisch. Deze indicatoren zijn gebaseerd op het beleidsdoel van provincie Noord-Holland om in 2030 een halvering te realiseren van het primaire abiotische grondstoffengebruik, ten opzichte van 2015. De data zijn afkomstig vanuit een project van het CBS met de provincies Noord-Holland en Utrecht en gemeente Amsterdam om regionale goederenstromen in kaart te brengen. In de data voor de indicator DMI zijn 25 goederenstromen opgenomen, die zowel uit grondstoffen, materialen als producten kunnen bestaan. Voor de indicator DMI – abiotisch, zijn enkel primaire abiotische grondstoffen opgenomen. Dit zijn recent gewonnen, niet-hernieuwbare grondstoffen als mineralen, metalen en fossiele grondstoffen die uit de natuur worden gehaald. Beide indicatoren hebben de eenheid brutogewicht in kilogram.

Innovatiekracht

In de 2023 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland is innovatiekracht opgenomen als nieuwe indicator. De indicator bestaat uit twee indicatoren: research & development (R&D) intensiteit en aandeel innovatieve bedrijven. De R&D-intensiteit wordt bepaald door de R&D-uitgaven binnen de provincie, in verhouding tot het bruto regionaal product. De data geven geen inzicht in het aandeel van R&D-uitgaven per sector.

De indicator aandeel innovatieve bedrijven is opgedeeld in innovatieve bedrijven binnen de dienstensector, en innovatieve bedrijven binnen de industrie. In de data van deze indicator wordt geen onderscheid gemaakt tussen technologische en niet-technologische innovatie. De data voor beide indicatoren zijn afkomstig van het CBS, met als meest recent meetpunt het jaar 2020.

Spanning op de arbeidsmarkt

Om het streven van de provincie naar een veerkrachtige arbeidsmarkt in balans beter inzichtelijk te maken is de indicator 'Spanning op de arbeidsmarkt' toegevoegd. Deze indicator wordt beschouwd aan de hand van twee criteria, die beiden het CBS als bron gebruiken.

De *spanning op de arbeidsmarkt* geeft de verhouding weer tussen het aantal

openstaande vacatures en de werkloze beroepsbevolking in een bepaald gebied. Bij een waarde van 100 is de arbeidsmarkt theoretisch in balans en zijn er 100 openstaande vacatures per 100 werklozen. Hoe verder de scores van de 100 af liggen, hoe groter de spanning op de arbeidsmarkt is. De *vacaturegraad* observeert het aantal openstaande vacatures per duizend banen. Hoe hoger de *vacaturegraad*, hoe meer druk er op de arbeidsmarkt staat.

Omdat de *vacaturegraad* alleen iets zegt over de relatieve vraag naar nieuwe werknemers op de arbeidsmarkt, maar niets over de relatie tot het beschikbare arbeidspotentieel dat aanwezig is om deze vacatures daadwerkelijk te vervullen, wordt voor de normering van deze indicator naar de *spanning op de arbeidsmarkt* gekeken.

5: De landelijke monitoring van Brede Welvaart

Volgens de definitie die gebruikt wordt door de drie landelijke planbureaus (Centraal Planbureau, Planbureau voor de Leefomgeving en het Sociaal en Cultureel Planbureau) geeft brede welvaart uitdrukking aan het idee dat verder moet worden gekeken dan het financieel-economische plaatje voor een 'rijk' en duurzaam leven. Brede welvaart omvat naast financieel-economische ook sociaal-culturele en ruimtelijk-ecologische aspecten. Ook neemt een breed welvaartsperspectief de verdeling van welvaart, de bestendigheid ervan voor toekomstige generaties ('later') en de welvaart in andere landen ('elders') in beschouwing. Daarmee omvat brede welvaart de fundamenten voor een welvarende, inclusieve en duurzame samenleving.¹

De definitie van het CBS is vergelijkbaar en luidt: 'Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven hier en nu en de mate waarin deze al dan niet ten koste gaat van die van latere generaties en/of van mensen elders in de wereld.' Hierna is kort beschreven hoe de monitoring van brede welvaart door het CBS in Nederland is vormgegeven.

Het CBS publiceert jaarlijks twee monitors die inzicht geven in brede welvaart in Nederland:

- De Landelijke Monitor Brede Welvaart & Sustainable Development Goals: <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/brede-welvaart-en-de-sustainable-development-goals/monitor-brede-welvaart-en-de-sustainable-development-goals-2023>
- De Regionale Monitor Brede Welvaart:

¹ <https://www.pbl.nl/brede-welvaart-in-de-regio>

<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart>

De landelijke Monitor Brede Welvaart & Sustainable Development Goals kijkt niet alleen naar brede welvaart 'hier en nu', maar ook naar de impact die dit heeft voor volgende generaties in Nederland (brede welvaart 'later') en op andere landen (brede welvaart 'elders'). Daarnaast onderzoekt de monitor hoe brede welvaart verdeeld is onder bepaalde groepen in de samenleving. Verder geeft de monitor een beeld van hoe schok-toekomstbestendig de brede welvaart is. De CBS-publicatie gaat ook uitgebreid in op hoe brede welvaart in Nederland zich in het licht van de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) ontwikkelt.

De Regionale Monitor Brede Welvaart is ontwikkeld voor alle regionale overheden, niet specifiek voor provincies. In de monitor wordt een verzameling indicatoren gebruikt om de brede welvaart 'hier en nu' en 'later' te beschrijven. De dimensie 'elders' is nog niet beschikbaar op regionaal niveau. Volgens het CBS speelt naarmate een kleinere regio wordt bekeken een steeds groter deel van het complexe proces waarin de brede welvaart wordt gevormd zich af buiten de grenzen van de regio. Een steeds groter aandeel van de verplaatsingen van bijvoorbeeld mensen, goederen en klimaat- en milieueffecten gaat dan over de grens van de regio heen. De toegevoegde waarde om de dimensie 'elders' ook regionaal in beeld te brengen is daarmee beperkt.

In de Brede Basismonitor zijn bijna alle indicatoren uit de regionale CBS-monitor overgenomen. De CBS-indicatoren van de dimensies 'hier en nu' en 'later' zijn hierbij over de verschillende thema's verdeeld. Enige uitzondering hierop zijn de indicatoren over veiligheid. Die gaan vooral over delicten en misdrijven en hebben geen raakvlakken met de taken en verantwoordelijkheden van de provincie. Het CBS streeft voortdurend naar het verbeteren van bestaande indicatoren, het ontsluiten van nieuwe databronnen en het ontwikkelen van nieuwe indicatoren om gaten in de data te dichten en de regionale monitor te voorzien van additionele waardevolle informatie. Als het CBS een indicator verbetert of toevoegt nemen wij deze waar relevant over in de Brede Basismonitor. Voor deze versie van de Brede Basismonitor zijn de meest actuele CBS-gegevens gebruikt.

Provincie Noord-Holland

2049010/2049383

BEL/OI

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl